

**NATURA-ARVIOINNIN TARVESELVITYS ON OLLUT MYÖS
ARVIOINTIOHJELMAN LIITTEENÄ 2017**

LIITE 4. Natura-arvioinnin tarveselvitys

Natura-alueen kuvaus

Rokuan Natura-alueeseen (FI1102608, SAC) liittyen on laadittu luonnonsuojelulain mukainen Natura-arvioinnin tarvearviointi. Pinta-alaltaan 4 231 hehtaarin laajuinen Rokuan Natura-alue sijoittuu lähimmillään noin 400 metrin etäisyydelle voimajohtoreittiosuuden B1 johtoalueen reunasta ja 330 metrin etäisyydelle voimajohtoreittiosuuden B2 johtoalueen reunasta. Rokua on aluetyyppiä SAC eli suojelun perusteena ovat luontodirektiivin luontotyypit ja lajit. Natura-tietolomakkeella mainitaan suojelun perusteena 12 luontotyyppiä (taulukko 1), joiden peittävydet on esitetty taulukossa 2. Lomakkeella ei ole mainittu suojelun perusteena luontodirektiivilajeja. Lomakkeella on mainittu muina tärkeinä kasvi- ja eläinlajeina 13 eri lajia.

Taulukko 1. Rokuan Natura-alueen suojelun perusteena olevat luontodirektiivin luontotyypit. Priorisoidut luontotyypit on merkitty tähdellä ().*

Suojelun perusteena oleva luontotyyppi	Koodi	Pinta-ala ha
Karut kirkasvetiset järvet	3110	140
Luontaisesti runsasravinteiset järvet	3150	2
Humuspitoiset järvet ja lammet	3160	10
Pikkujoet ja purot	3260	1
Runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt*	6270	0,05
Keidassuot*	7110	14
Vaihtumissuot ja rantasuot	7140	100
Lähteet ja lähdesuot	7160	0,114
Luonnonmetsät*	9010	440
Lehdot	9050	5
Harjumetsät	9060	3 600
Puustoiset suot*	91D0	50

Taulukko 2. Luontotyyppiluokkien peittävydet Rokuan Natura-alueella.

Luontotyyppiluokka	Koodi	Peittävyys %
Sisävedet: järvet ja lammet sekä virtaavat vedet	N06	4
Suot ja rantakasvillisuus	N07	1
Havupuumetsät	95	95
Luontotyyppien kokonaispeittävyys		100

Rokuan muodostuma on osa voimakasta harjujaksoa, joka ulottuu Sotkamosta Oulujärven kautta Oulunsalon ja Hailuodon tienoille. Muodostuma on valtaosin hienoa hiekkaa, joka on hyvin herkästi kuluvaa ja vähäkivistä. Aallot ja tuuli ovat muokanneet aluetta voimakkaasti alueen paljastuttua jääkauden jälkeen veden alta saarena tai niemenä.

Rokualla harjuluonnon ominaispiirteet ovat kehittyneet poikkeuksellisen laajoiksi ja selviksi. Pintamaan muodostava hiekka on hyvin läpäisevää ja erittäin niukkaravinteista, ja sillä elävät metsät edustavat karuimpia jäkälätyyppejä. Suppien ja dyynien avoimilla etelä- ja lounaisrinteillä tavattavat erikoiset

paahdeympäristöt ovat Pohjanmaan oloissa hyvin poikkeuksellisia. Näissä paahdeympäristöissä kasvaa useita harvinaisia harjulajeja: esimerkiksi kangasajuruohoa, mäkikeltanoa, kalliokielloa ja kanervisaraa. Rokualta on löydetty myös useita uhanalaisia tai harvinaisia paahdeympäristöjen selkärangatonlajeja, muun muassa uhanalaisia ajuruohoa ravintokasvinaan käyttäviä perhosia.

Rokuan alueella on runsaasti suppiin muodostuneita lampia, joista valtaosa on karuja ja kirkasvetisiä. Rokuan alueella on noin 1860-luvulla ollut laaja, voimakas metsäpalo, jonka vaikutus näkyy edelleenkin alueen metsissä. Rokuan kansallispuistossa Rokuanvaaran etelälaidalla on seudulla harvinaisia lähes luonnontilaisesti metsäpalon jälkeen kehittyneitä vanhoja mäntymetsiä, joissa on säilynyt keloja ja järeitä puuvanhuksia.

Rokua on merkittävä virkistysalue ja merkittävimpien lomakeskusten ympäristöt ovat osin kuluneita. Osin sopiva kulutus kuitenkin ylläpitää paahdelajistolle sopivia elinympäristöjä. Osa Rokuan alueen harjumetsistä on ollut aktiivisessa metsätalouskäytössä ja ulkopuolisia alueita on ojitettu. Rokuan alue kuuluu Unescon Geopark-verkostoon. Alueella on myös kulttuurihistoriallista merkitystä: alueelle sijoittuu niin sanottu Keisarin tie, joka oli 1600-luvulta 1800-luvun lopulle tärkeä postitie Tukholman ja Viron välillä ja ainoa maantie Oulusta Kajaaniin.

Vaikutusarvio

Voimajohtoreittien etäisyyden vuoksi hankkeella ei arvioida olevan heikentäviä vaikutuksia Rokuan suojelun perusteena oleville luontotyypeille. Suunnitellun voimajohtoalueen ja Natura-alueen rajan väliin jää noin 400 metrin suojavyöhyke voimajohtoreittivaihtoehdossa B1 ja 345 metrin suojavyöhyke voimajohtoreittivaihtoehdossa B2.

Hanke ei aiheuta suoria eikä välillisiä vaikutuksia luontotyypeille eikä niiden kasvillisuudelle, eläimistölle tai pienilmastolle tai luontotyyppien vesitaloudelle. Voimajohtorakentaminen sijoittuu riittävän etäälle ja on luonteeltaan sellaista, ettei Natura-alueen suojelun perusteena oleville vesistöjen, pienvesien tai soiden vesitaloudelle aiheudu vaikutuksia. Voimajohtorakentaminen sijoittuu Natura-alueen läheisyydessä pääasiallisesti ohutturpeiselle isovarpu- ja kangasrämeelle, joka on ojitusten myötä kuivunut. Voimajohtorakentamista kohdistuu myös kivennäismaalle. Vaikutukset rajoittuvat pylväspaikoille, joilla parin metrin säteellä perustuksen reunasta voi aiheutua joko vähäistä veden lammikoitumista tai maaperän kuivumista.

Nykyinen sekä tuleva voimajohtoalue sekä sen ja Natura-alueen väliin jäävä maasto ovat osittain arvokasta tuuli- ja rantamuodostuma-alueita (kuva 1). Arvoalue ja sen ympäristö voimajohtoreittien ja Natura-alueen väliin jäävässä maastossa on ohutturpeista ojitettua puustoista isovarpu- ja kangasrämettä, jonka ojasto sijoittuu samansuuntaisesti voimajohtojen kanssa. Ojasto ei siten johda vettä suoraan johtoalueelta Natura-alueen suuntaan. Ojasto on lisäksi matalaa ja osin umpeutunutta, joten pintavesien valunta on alueella hidasta ja suon luonnontila on palautumassa. Maaston profiili suojavyöhykkeellä on erittäin tasainen, kun puolestaan Natura-alueen rajalla, missä suo vaihtuu kivennäismaaksi, maasto nousee suojavyöhykkeen suon pinnasta muutaman metrin. Pintavesien luontainen valunta suuntautuu siten tällä kohtaa Natura-alueelta voimajohtoalueen suuntaan sekä voimajohtojen suuntaisesti suo-jojastoa pitkin. Pohjaveden pinnan tasoihin tai virtaussuuntiin ei voimajohtorakentamisella ole vaikutuksia.

Koska uusi voimajohto sijoittuu molemmissa toteutusvaihtoehdoissa B1 ja B2 olemassa olevan voimajohdon yhteyteen, hankkeesta ei aiheudu uutta reunavaikutusta Natura-alueelle eikä sen välittömään läheisyyteen. Toteutusvaihtoehdoissa voimajohtoalueen ja Natura-alueen väliin jäävä noin 345-400 metrin vyöhyke on puustoinen, kun taas itse Natura-alueen reuna Natura-alueen puolella on hakattu jättäen hakkuulle vanhahkoja koivuja ja mäntyjä siemenpuiksi (kuva 2).

Rokuan luontotyyppien ominaislintulajistolle ei arvioida aiheutuvan vaikutuksia. Voimajohdot sijoittuvat nykyisten voimajohtojen rinnalle etäälle linnustollisesti potentiaalisesti arvokkaista alueen osista ja väliin jäävä maasto on puustoista. Voimajohdoilla ei arvioida olevan vaikutusta Rokuan alueella esiintyvän linnuston riskiin törmätä johtimiin tai haruksiin. Myöskään muuhun Rokuan suojeltujen luontotyyppien ominaislajistoon ei arvioida kohdistuvan haitallisia vaikutuksia. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan

haittoja Rokuan Natura-alueen luonteelle, virkistyskäytölle tai suojelutavoitteille lyhyellä eikä pitkällä aikavälillä.

Hankkeesta ei siten katsota olevan tarpeen laatia luonnonsuojelulain 65–66 § mukaista varsinaista Natura-arviointia.

Kuva 1. Uuden voimajohdon ja Rokuan Natura-alueen väliin jäävää maastoa kohdalla, missä uusi voimajohto sijoittuu lähimmäs Rokuan Natura-aluetta. Vasemmanpuoleisessa kuvassa on suojavyöhykkeellä olevaa arvokasta tuuli- ja rantakerrostuma- aluetta ja oikeanpuoleisessa kuvassa suojavyöhykkeen puustoista ojitettua rämettä.

Kuva 2. Rokuan Natura-aluetta kohdalla, missä uusi voimajohto sijoittuu lähimmäs Rokuan Natura-aluetta. Natura-alueen raja sijoittuu kuvassa oikeaan laitaan, missä hakattu Natura-alue vaihtuu suojavyöhykkeen rämeen männiköksi.